

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobkyně: **Ing. Bc. G. B.**, zastoupené Mgr. Miroslavem Burgetem, advokátem, se sídlem nám. T. G. Masaryka 11, Prostějov, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 2. 9. 2011, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 12. 2011, č. j. 41 Ad 66/2011 - 20,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 12. 2011, č. j. 41 Ad 66/2011 - 20, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 2. 9. 2011, č. j. X (dále též „napadené rozhodnutí“), žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila rozhodnutí žalované ze dne 3. 6. 2011, kterým žalovaná odňala žalobkyni od 12. 7. 2011 invalidní důchod podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) a § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, neboť podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Prostějov ze dne 17. 5. 2011 již není invalidní, protože jí poklesla její pracovní schopnost pouze o 30 %.

[2] Žalobkyně proti napadenému rozhodnutí brojila žalobou ze dne 21. 11. 2011, v níž tvrdila, že její zdravotní stav se oproti minulosti, kdy jí byla uznána částečná invalidita, naopak zhoršil, což dokládala obsáhlým popisem vývoje jejího zdravotního stavu od roku 1994, přičemž její zdravotní stav ji neumožňuje zajistit si ani základní denní potřeby. Z těchto důvodů dovozovala, že její zdravotní stav měl být správně hodnocen

podle kapitoly XIII, oddílu E, položky 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), neboť závažným postižením je zasažena bederní a krční oblast páteře. Žalobkyně tvrdila, že původně byla podle této položky posudkově hodnocena, ale na základě jejích námitek ohledně nezohlednění celkového zdravotního stavu byl její zdravotní stav podřazen po položku 1b s ohodnocením ve výši 20 % s tím, že míra poklesu pracovní schopnosti byla navýšena o 10%, což žalobkyně považovala za účelové.

[3] Žalovaná se k žalobě vyjádřila v podání ze dne 16. 12. 2011, v němž uvedla, že napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dle dokladu o doručení dne 21. 9. 2011. Protože žaloba byla krajskému soudu doručena až dne 24. 11. 2011, zastávala žalovaná názor, že žaloba byla podána opožděně, a navrhovala její odmítnutí pro opožděnost.

[4] Vyjádření žalované nebylo žalobkyni sděleno.

[5] Krajský soud v Brně rozhodl usnesením ze dne 29. 12. 2011, č. j. 41 Ad 66/2011 - 20, kterým žalobu pro opožděnost odmítl. Krajský soud uvedl, že žalobu bylo nutné podat v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění k 31. 12. 2011 (dále jen „s. ř. s.“) do dvou měsíců ode dne oznámení rozhodnutí. Z obsahu spisu si přitom krajský soud ověřil, že napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 21. 9. 2011. Lhůta pro podání žaloby proto dle závěru krajského soudu skončila dne 21. 11. 2011. Podala-li žalobkyně žalobu k poštovní přepravě a telefaxem dne 23. 11. 2011, učinila tak po lhůtě pro podání žaloby.

II. Kasační stížnost

[6] Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 41 Ad 66/2011 - 20 ze dne 29. 12. 2011 podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost ze dne 16. 1. 2012, ve které se dovolávala kasačního důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Tvrdila, že napadené rozhodnutí jí bylo doručeno až 23. 9. 2011, nikoli 21. 9. 2011, jak konstatoval krajský soud. Dne 21. 9. 2011 nemohla stěžovatelka napadené rozhodnutí převzít, neboť se toho dne nezdržovala v místě svého bydliště. V dopoledních hodinách stěžovatelka prodělala rehabilitační ošetření, což doložila pracovním listem. V brzkých ranních hodinách poštovní doručovatel do jejího domu nechodí, jak vyplývá z čestného prohlášení sousedů. V době mezi 9:00 hod až 11:00 hod, kdy poštovní doručovatel dochází do jejího domu, nebyla stěžovatelka doma a nemohla si proto písemnost převzít. Stěžovatelka proto dovozovala, že pravděpodobně poštovní doručovatel chybně vyplnil datum doručení na doručence. Stěžovatelka chtěla postup u pošty reklamovat, ale bylo jí sděleno, že to může pouze odesílatel, kterým byla žalovaná.

[7] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[8] Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně vzešlo

(ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s. Ačkoli se stěžovatelka dovolávala stížnostního důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., je v případě kasační stížnosti proti usnesení o odmítnutí žaloby aplikovatelný kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadené usnesení podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. - srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2004, č. j. 1 As 7/2004 - 47, - a v rozsahu kasační stížnosti podle ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. ve znění po 1. 1. 2012, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Vedly ho k tomu následující úvahy:

[9] Stížní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. je naplněn tehdy, pokud návrh byl nezákonně odmítnut nebo pokud bylo řízení nezákonně zastaveno.

[10] Podle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

[11] Nejvyšší správní soud nejprve obecně předesílá, že rozhodnou otázkou pro posouzení včasnosti podané žaloby je okamžik doručení žalobou napadeného správního rozhodnutí (rozhodnutí žalované). Je tomu tak proto, že pokud by toto rozhodnutí nebylo doručeno v souladu se zákonem (zákonem předvídaným způsobem), popřípadě by v řízení před krajským soudem byl prokázán opak (rozhodnutí nebylo vůbec doručeno), mohla by být žaloba i předčasná. Teprve až po té, co bude na jisto postaveno, ke kterému dni bylo žalobou napadené rozhodnutí účinně doručeno stěžovatelce, lze na jisto postavit, zda je její žaloba včasná (podaná ve lhůtě dle ustanovení § 72 s. ř. s.), či nikoliv.

[12] V žalobě ze dne 21. 11. 2011 stěžovatelka tvrdila, že napadené rozhodnutí jí bylo doručeno až dne 23. 9. 2011. Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 16. 12. 2011 naopak dovozovala, že napadené rozhodnutí bylo stěžovatelce doručeno podle doručenky již dne 21. 9. 2011.

[13] Krajský soud pochybnosti o datu doručení v součinnosti se stěžovatelkou neodstranil a vycházel z vyjádření žalované a z obsahu předloženého správního spisu. Krajský soud v Brně tedy nedal stěžovatelce k otázce doručování napadeného rozhodnutí možnost vyjádřit se a ani jí nesdělil, že o stěžovatelkou tvrzeném datu doručení napadeného rozhodnutí mu vznikly pochybnosti, které nabyl z vyjádření žalované.

[14] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že obecně může žalobce o datu doručení správního rozhodnutí uvést nepravdivý údaj úmyslně, aby se vyhnul negativnímu důsledku v podobě odmítnutí žaloby pro opožděnost. Na druhou stranu však není vyloučena ani ta situace, kdy žalobce jím tvrzené datum doručení správního rozhodnutí považuje z různých důvodů za správné, přičemž tento svůj závěr může opírat o specifické okolnosti daného případu. Nelze přitom vyloučit, že tyto okolnosti, o jejichž správnosti účastník řízení nepochyboval, mohou být relevantní i z hlediska ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., resp. příslušných procesních předpisů upravujících doručování rozhodnutí správními orgány.

[15] Aby tedy bylo postaveno najisto, zda stěžovatelka o údaji oznámení rozhodnutí uvedla nepravdu, nebo zda vychází z jiných skutečností nežli správní orgán, které nemusela z různých důvodů uvést již v žalobě (např. z neznalosti právní úpravy nebo z důvodu neznalosti dalších relevantních skutečností, které by seznala až z vyjádření žalované), případně zda došlo k pochybení na straně provozovatele poštovních služeb, musí krajský soud jím zjištěné rozpory sdělit stěžovatelce a vyzvat ji k vyjádření. Nejvyšší správní soud proto nemůže akceptovat postup, kdy se žalobce o odlišném datu doručení písemnosti, než které uvedl ve své žalobě, dozví až z rozhodnutí krajského soudu, kterým je jeho žaloba odmítána pro opožděnost, byť sem mohou spadat i ty případy, kdy žalobce uvedl vědomě nepravdivý údaj.

[16] Nejvyšší správní soud v tomto směru odkazuje na svou judikaturu, podle které *„krajský soud ovšem zásadně pochybil, pokud za daného skutkového stavu bez dalšího sám zaujal stanovisko o opožděnosti podaného žalobního návrhu a žalobu odmítl. Je tomu jednak pro to, že je základním právem účastníků řízení vyjádřit se před rozhodnutím ve věci k zásadním skutkovým okolnostem, na nichž rozhodnutí soudu závisí. Stejně tak je právem účastníků řízení předkládat (navrhovat) soudu důkazní prostředky svědčící jejich skutkovým i právním tvrzením obsaženým v žalobě. Na uvedená oprávnění účastníků řízení ovšem krajský soud při svém rozhodování nereflektoval. Neumožnil stěžovatelce (přiměřeně i finančnímu ředitelství), aby ke svým tvrzením obsaženým v žalobě (vyjádření k žalobě) stran okamžiku doručení žalobou napadeného rozhodnutí - tj. základní náležitosti žaloby podle § 71 odst. 1 písm. a) s. ř. s. - předložila důkazy nebo alespoň navrhla provedení takových důkazních prostředků, které by jejímu tvrzení o včasnosti podané žaloby svědčily, resp. vyvrátily pochybnosti krajského soudu o této otázce... Bylo proto naopak povinností krajského soudu, pokud došel k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo stěžovatelce doručeno (oznámeno) ve skutečnosti v jiný den, než tato výslovně deklarovala v žalobě, aby jí spolu s řádným poučením (§ 37 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 43 o. s. ř.) umožnil se k této okolnosti vyjádřit a předložit k tomuto svému skutkovému tvrzení relevantní důkazy. Teprve pokud by stěžovatelka na výzvu soudu řádně a nereflektovala, a své tvrzení o včasnosti žaloby nepodepřela důkazními návrhy, bylo by na místě její žalobu odmítnout ... Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že je povinností správního soudu, pokud dospěje oproti žalobci k závěru, že napadené rozhodnutí bylo doručeno (oznámeno) žalobci v jiný den než v den jak bylo uvedeno v žalobě, a tato okolnost by měla mít za následek odmítnutí žaloby pro opožděnost, umožnit žalobci vyjádřit se k této okolnosti a navrhnout na podporu svých tvrzení důkazní prostředky. Teprve po té lze uvážit otázku včasnosti podané žaloby. Pokud tak krajský soud neučiní a bez dalšího žalobu odmítne, tak jak to učinil v této věci, zatíží své řízení vadou, která ve svém důsledku mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, resp. měla za následek, že o věci samé nebylo vůbec rozhodováno. Usnesení o odmítnutí žaloby založené na takové vadě řízení před krajským soudem Nejvyšší správní soud zruší pro jeho nezákonnost.* “ (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 7 Afs 63/2010 - 65). K obdobným závěrům Nejvyšší správní soud dospěl i v dalších rozhodnutích - rozsudek ze dne 8. 9. 2011, č. j. 1 As 101/2011 - 74; rozsudek ze dne 23. 9. 2010, č. j. 5 Afs 54/2010 - 78.

[17] Za dané situace proto Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo nic jiného, než usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 29. 12. 2011, č. j. 41 Ad 66/2011 - 20, jako nezákonné zrušit a věc vrátit Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení. Krajský soud

v Brně v dalším řízení umožní žalobkyni podat vyjádření k datu doručení napadeného rozhodnutí a po případném provedení navržených důkazů posoudí včasnost podané žaloby.

[18] V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s., ve znění po 1. 1. 2012).

[19] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (ustanovení § 110 odst. 4 s. ř. s., ve znění po 1. 1. 2012).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. března 2012

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně

senátu